

HAVULANKANKAAN LUONTOSELVITYS TOIVAKKA

2018

Ympäristöpalvelut

Latvasilmu osk

Kestävän kehityksen tuottajat

Sisältö

1	Tehtävän sisältö ja selvitysalue.....	2
2	Menetelmät	2
2.1	Uhanalaiset lajit	3
2.2	EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainitut lajit	3
2.3	Luonnonsuojelulain suojellut luontotyytit.....	3
2.4	Uhanalaiset luontotyytit	3
2.5	Metsälain erityiset elinympäristöt.....	3
2.6	Vesilain suojeltavat luontotyytit	3
3	Tulokset.....	3
3.1	Linnusto	3
3.2	Uhanalaiset lajit ja EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainitut lajit	3
3.3	Luontotyytit ja kasvillisuus	4
3.4	Johtopäätökset ja esitys kaavatekstiksi	6
4	Viitteet	6

Työn tilaaja: Toivakan kunta / Ville Vähätiitto

Selvityksen laatija: Marjo Pihlaja, Ympäristöpalvelut, Latvasilmu osk

Kuvat: Marjo Pihlaja

Pohjakarttojen © MML 2018

Raportin päiväys: 5.10.2018

Yhteystiedot:

marjo.pihlaja@latvasilmu.fi

044 704 6213

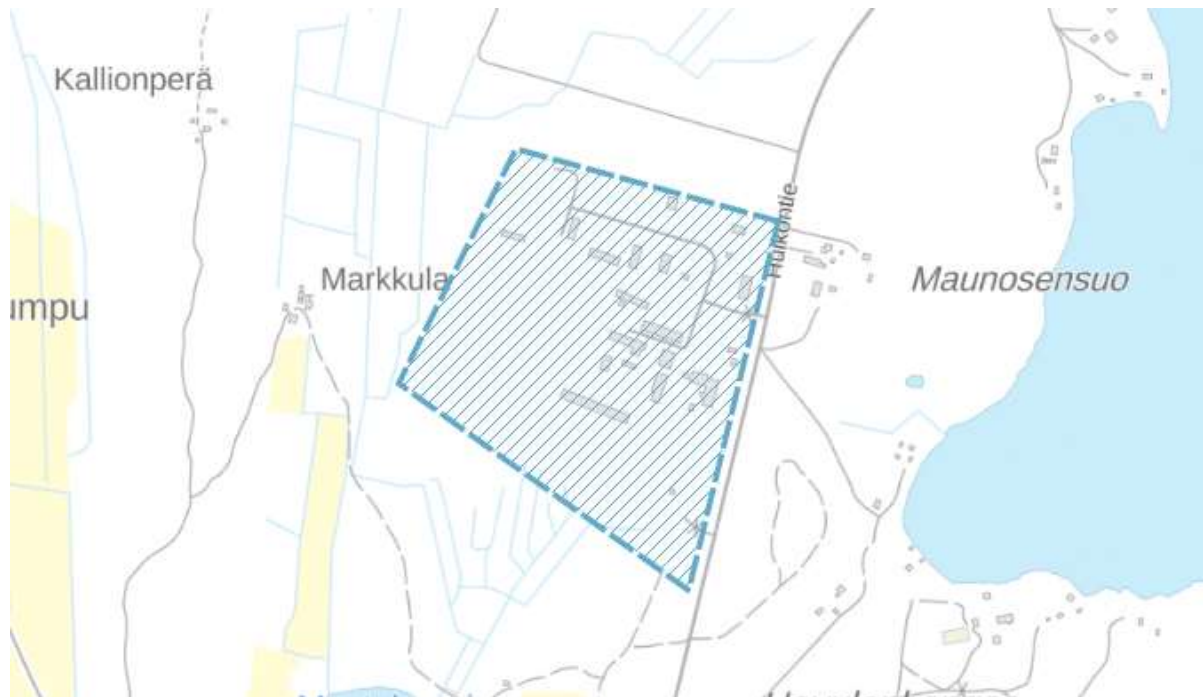
ymparisto.latvasilmu.fi

Y-tunnus: 2772722-6

1 Tehtävän sisältö ja selvitysalue

Toimeksiantona oli asemakaavoitusta tukevan luontoselvityksen laatiminen Toivakan Havulankankaan teollisuusalueella. Tavoitteena oli kerätä riittävät tiedot, jotta kaavan vaikutukset alueen luonnonympäristöön ja eliölajistoon saadaan luotettavasti arvioitua. Selvityksen tulokset liitetään osaksi kaavaselistusta. Selvitysalueen karttarajaus on esitetty kuvassa 1.

Tämän selvityksen maastotyöt tehtiin kesäkuussa 2018. Maastotyön suoritti ja raportin laati FT biologi Latvasilmu osk:sta.

Kuva 1. Havulankankaan asemakaavan rajaus.

2 Menetelmät

Selvitysalueelle tehtiin luontoselvityskäynti 3.6.2018. Lämpimän kevään johdosta kasvillisuuden kehittyminen oli ajankohtaan nähden jo pitkällä ja luontotyytit olivat hyvin todennettavissa maastokäynnin aikaan. Ajankohta soveltui erinomaisesti myös liito-oravaselvitykseen. Selvityksessä koko kaava-alue (kuva 1) kierrettiin läpi. Myös lähialueen muut mahdolliset kohteet, joihin kaavalla voi olla vaikutusta, tarkastettiin. Mahdollisia vaikutuksia voisi kohdistua pohjavesivaikutteisiin luontotyyteihin pohjavesien imeytymisen ja virtausten muutosten seurauksena. Kaava-alueen ulkopuolelle sijoittuvia tarkastettavia kohteita olivat itäpuolella sijaitseva Maunosensuo (voimassaolevan maakuntakaavan suojelualue) ja kaava-alueen etelä- ja lounaisreunalla sijaitseva metsämaa. Suunnittelualueelta selvitettiin luontotyytit, kasvillisuus yleisesti, linnusto ja luontodirektiivin liitteen IV(a) lajiston mahdollinen esiintyminen. Kaikki suojelullisesti arvokkaat lajit ja luontotyytit kirjattiin muistiin. Koska kyse on pohjavesialueesta, pohjavesivaikutteisiin luontotyyteihin kiinnitettiin erityistä huomiota.

Liito-oravan esiintymistä arvioitiin yleisesti käytettävällä papanakartoitusmenetelmällä. Selvitysalueen kaikkien varttuneiden kuusten ja koivujen, sekä kaikkien haapojen tyvet tarkastettiin ja lisäksi tehtiin tarkastukset elinpiirikuvion mahdollisten reunapuiden

osalta. Samalla tarkasteltiin liito-oravan pesäpaikoiksi soveltuvien kolopuiden, pönttöjen ja risupesien esiintymistä.

Kaikki olennaiset havainnot tallennettiin maastossa GPS-laitteiden avulla paikkatiedoksi.

Havaintojen arvottaminen pohjaa seuraaviin luokituksiin.

2.1 Uhanalaiset lajit

Suomessa uhanalaisten ja alueellisesti uhanalaisten lajien luokittelu perustuu kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) kehittämään uhanalaisuusluokitukseen. Viimeisin tarkastelu on linnuston osalta tehty vuodelle 2015 (Tiainen ym. 2016).

2.2 EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainitut lajit

Näiden lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty.

2.3 Luonnonsuojelulain suojellut luontotyypit

Luonnonsuojelulain luontotyyppisuojaus koskee sellaisia laissa lueteltuihin luontotyypeihin (LSL 29 §) kuuluvia alueita, jotka ovat luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia.

2.4 Uhanalaiset luontotyypit

Luontotyyppien uhanalaisuusluokitus perustuu vuonna 2008 tehtyyn arviointiin (Raunio ym. 2008a). Selvitysalue kuuluu alueellisessa jaottelussa Etelä-Suomeen.

2.5 Metsälain erityiset elinympäristöt

Metsälain (Metsälaki 10 §) monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät elinympäristöt ovat luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia kohteita, jotka erottuvat ympäröivästä metsäluonnosta selvästi.

2.6 Vesilain suojeltavat luontotyypit

Vesilain mukaisten kohteiden (Vesilaki 11 §) muuttaminen tai heikentäminen vaatii vesilain mukaisen lupamenettelyn.

3 Tulokset

3.1 Linnusto

Kaavoitettavalla alueella ei havaittu huomionarvoista linnustoa selvityskäynnillä. Alue on pääosin rakennettua teollisuuskiinteistöä. Pienellä metsäisellä osuudella ei ollut linnuston kannalta erityisiä elinympäristöjä.

3.2 Uhanalaiset lajit ja EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainitut lajit

Kaavoitettavalla alueella ei havaittu uhanalaista lajistoa eikä luontodirektiivin liitteen IV(a) lajistoa. Kohteen metsäisellä osuudella ei ollut edellä mainituille lajeille erityisesti sopivia elinympäristöjä (ks. 3.3).

3.3 Luontotyytit ja kasvillisuus

Kaavoitettava alue on pääosin teollisuusaluetta. Etelä-lounaissivustalle jää kapealti metsämaata, joka on iältään nuorta ja taimikkovaiheessa olevaa talousmetsää. Maapohjana on entistä peltoa ja laidunta.

Selvityksessä tarkasteltiin myös kaavan ulkopuoliset alueet siltä osin kuin kaavalla voi olla niihin vaikutuksia esimerkiksi pohjavesivaikutusten kautta. Kaavarajauksen eteläpuolella vaikutti ennakkoon tehdyn karttatarkastelun perusteella voivan olla pohjavesivaikutusta. Alue on kuitenkin aikanaan viljely- ja laidunkäyttöä varten vahvasti ojitettu. Kasvillisuus ilmensi ravinteisuutta (mm. rätvänä, vadelma, mesimarja, metsämansikka) ja mahdollista pohjavesivaikutteisuutta, mutta luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia lähteitä ei havaittu. Yhdessä ojien kuivattamassa painanteessa kasvoi runsaana mesimarjaa ja kurjenjalkaa. Muuta kasvillisuutta olivat mm. rätvänä, metsäkorte, suo-ohdake ja rahkasammalet. Ojassa oli kuivuudesta huolimatta edelleen vettä ja runsaasti okarahkasammalta. Alue on niin voimakkaasti muuttunut ihmisen toiminnan seurauksena, ettei alueella ole erityistä arvoa luonnon monimuotoisuuden kannalta. Siinä ei myöskään todettu metsälain 10 § mukaisia erityisiä elinympäristöjä tai vesilain 11 § mukaisia kohteita.

Selvityksessä tarkastettiin myös Maunosensuo mahdollisten pohjavesivaikutusten vuoksi. Maunosensuolla ei havaittu pohjavesivaikutteista kasvillisuutta. Suolla oleva lampi vaikutti suppalammelta, jonka vesipinta on luonnontilaista alhaisempi kohteen ojitusten vuoksi. Suo on rämemuuttumaa, isovarpurämettä ja sararämettä, jotka kaikki ovat vanhojen syvien ojitusten vaikutuksesta kuivahtaneet. Kohteella on tarve ennallistukselle. Lammen reunuksen kasvillisuutta olivat mm. tupasvilla, suokukka, suomuurain, karpalo ja rämerahkasammal.

Kuva 2. Havulankankaan asemakaavan rajausta ilmakuvapohjalla. Tien itäpuolella on Maunosensuo, jonka ojitukset erottuvat myös ilmakuvassa.

Kuva 3. Kaava-alueen eteläreunaa pitkin otettu kuva. Kaakkoisnurkka on läjitysalueena ja siitä lännen suuntaan jatkuu nuorta puustoa ja taimikkoa (kuvassa taustalla).

Kuva 4. Havulankankaan kaava-alueen eteläpuolella havaittu kosteampi painanne, joka on voinut olla ennen ojituksia lähde tai tihkupinta.

Kuva 5. Maunosensuon lampi. Lampi on ollut luonnontilaisena laajempi. Suolla on vanhat, syvät ojitukset ja suo vaatisi ennallistamistoimia palautuakseen. Kohde on maakuntakaavan suojelualue.

3.4 Johtopäätökset ja esitys kaavatekstiksi

Kaava-alueella eikä sen lähialueella havaittu sellaisia luontoarvoja, joihin kaavalla voisi olla merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Kohteella on jo nykyisellään teollista toimintaa ja alueet ovat voimakkaasti ihmistoiminnan vaikutuksen alaisia. Alueen kaavoituksella ei arvioida olevan vaikutuksia pohjavesien imeytymisen kautta pohjavesivaikutteisiin luontotyyppeihin. Lähialueella ei havaittu pohjavesivaikutteisia luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia luontotyyppejä.

4 Viitteet

Luonnonsuojelulaki (1096/1996) ja -asetus (160/1997).

Neuvoston direktiivi luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (NDir 92/43/ETY).

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001. Suomen lajien uhanalaisuus 2000. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 432 s.

Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehtikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 49 s.